

تاوانهكانى زمان

نوسينى : الشيخ : ابراهيم بن عبد الله المزروعى
وهرگيرانى : ستافى وهلامهكان

تاوانه‌کانی زمان

به‌ناوی خوی گه‌وره و میهره‌بان ، سوپاس و ستایش بۆ خوی گه‌وره
وه درودو سلّو له سهر گیانی پیغهمبهری خوا وه له‌سهر خیزان و
کهس وکاری ئیماندارو هاوه‌لان و شوین کهوتوانی تا روژی دوی
، بیگومان زۆربه‌ی تاوانه‌کان له‌پریگه‌ی زمانه‌وه ئه‌نجام ده‌درین ،
به‌زمان غه‌یری خودا ده‌په‌رستریّت ، و به‌زمان حوکم به‌جگه له‌قورئان
ده‌کریت ، و به‌زمان بیدعه داهینراوه ، وه‌ههر به‌زمان سیله‌ی په‌حم
ده‌بچریندریت ، و به‌زمان خوین ده‌پزیندریت ، وه ههر به‌زمان
سته‌م ده‌کریت ، وه‌ههر به‌زمان ئافره‌ت ته‌لاق ده‌دریت ، وه‌ههر
به‌زمان چه‌ندان تاوانی تر ئه‌نجام ده‌دریت ، بۆیه پیویسته باسی
زیان و ترسناکی زمان بکریت به‌لکو ئاگاداری بین و پرزگارمان بیّت
له‌ئاگری دۆزه‌خ ، باسی به‌رو بوومی زمان ده‌که‌ین به‌لکو ئاگاداری
ههر خراپه‌یه‌ک بین که لیوه‌ی ده‌رده‌چیت ، وبۆئه‌وه‌ی هه‌ولّی
خۆقوتارکردن بده‌ین له‌شه‌پروخراپه‌کانی

تاوانه کانی زمان

دوو ئایهت له باره‌ی زمانه‌وه: خوی په‌روه‌ردگار فه‌رموویه‌تی: (،
ما یلفظ من قولٍ إلا لیه رقیبٌ عتیدٌ) سورة ق 18 ، واته: هیچ
وتهیه‌ک له ده‌م مروؤف نایه‌ته ده‌روه ئیلا ئه‌و دوو فریشته‌یه چاودیرو
ئاماده‌ن و ده‌ینوسن ، وه هه‌روه‌ها فه‌رموویه‌تی: (یَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ
أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) النور 24. واته: له
پوژیکدا که پوژی قیامه‌ته زمان و ده‌ست و قاجیان شایه‌تیان
له‌سه‌ر ئه‌ده‌ن به‌و کرده‌وه خراپانه‌ی که له دنیا‌دا ئه‌نجامیان داون

تاوانه کانی زمان

چهند فہرموودیک لہ سہر ترسناکی زمان:

تہ بو ہورہیرہ خوا لئی رازی بیت گپراویہ تہوہ و دہ لیت:

پیغہ مہری خوا ﷺ فہرموویہ تی: (من کان یؤمن بالله

والیوم الآخر فلیقل خیراً أو لیصمت) متفقٌ علیہ. واتہ:

تہ و کہ سہی باوہری بہ خوا و بہرؤژی دوایی ہہیہ ، با یان

قسہی چاک بکات و یا خود بی دہنگ بیت. بیلالی

کوری حارس خوا لئی رازی بیت گپراویہ تہوہ و دہ لیت:

پیغہ مہری خوا ﷺ فہرموویہ تی: (إنَّ الرجلَ لیتکلمُ

بالکلمۃ من رضوان اللہ تعالیٰ، ما یظنُّ أن تبلغ ما بلغت،

فیکتُب اللہُ لہ بہا رضوانہ إلی یوم القیامۃ، وإنَّ الرجلَ لیتکلمُ

بالکلمۃ من سخطِ اللہ ، ما یظنُّ أن تبلغ ما بلغت، فیکتُبُ

اللہُ علیہ بہا سخطہُ إلی یوم القیامۃ) صحیح الجامع 1615

تاوانه کانی زمان

واته: کهسی وا ههیه قسهیهک دهکات له پره زامه ندی
خودادا ، گومانی ئه وه نابات ئه وه ندی گرنه گ بئت
وئو ئه نجامه ی هه بئت که هه یه تی ، خودا به هویه وه
پره زامه ندی خوی له پوژی دوا یی دا پی ده به خشیت هه یه
قسهیهک دهکات له توره یی خودادا ، گومانی ئه وه نابات
، ئه وه ندی گرنه گ بئت وئو ئه نجامه ی هه بئت که هه یه تی
خودا به هویه وه لپی توره ده بئت له پوژی دوا یی دا، و کهسی
وا هه یه قسهیهک دهکات له توره یی خودادا ، گومانی
ئو وه نابات ئه وه ندی گرنه گ بئت وئو ئه نجامه ی هه بئت
که هه یه تی ، خودا به هویه وه لپی توره ده بئت له پوژی
دوا یی دا

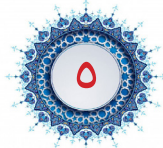
تاوانه کانی زمان

عوقبه ی کورپی عامر خوا لئی رازی بیټ گپراویه تیه وه ،
وده لیت: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: (أمسك
عليك لسانك، وليسغك بيټك، وأبك على خطيبتك) صحیح
الجامع 1388 والصحیحة رقم 888 ، واته: زمانت بگره ، و
با ماله كهت بتگریته خو ول همالدا بمینه ره وه ، و بگری بو
تاوانه کانت . عبدالله ی کورپی مه سعود خوا لئی رازی بیټ
گپراویه تیه وه وده لیت: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی
(أكثرُ خطايا ابن آدم في لسانه) الصحیحة رقم 534. واته:
زۆربه ی تاوانه کانی نه وه ی ئاده م به هوئی زمانیه وه یه تی

۳

۴

تاوانه کانی زمان

ئه بو هورهیره خوا لئی رازی بئت گپراویه تیه وه وده لئیت:

پئغه مبهری خوا ﷺ فهرموو یه تی: (أَكْثَرُ النَّاسِ ذُنُوبًا ،

أَكْثَرُهُمْ كَلَامًا فِيمَا لَا يَعْنِيهِ) صحیح الترغیب والترهیب.

واته: زۆر بهی ئه و که سانهی که تاوانیان زۆره ، ئه وانهن

که زۆترین قسه ده کهن له و شتانه دا که په یوه ندی

به وانه وه نییه. سه هلی کوری سه عد خوا لئی رازی بئت

گپراویه تیه وه وده لئیت: پئغه مبهری خوا ﷺ فهرموو یه تی

(من يضمنُ لي ما بينَ لِحْيَيْهِ وما بينَ رجليه، أضمنُ له

الجنة) متفقٌ عليه ، واته: هه رکهس گرتنی نئوان هه ردوو

ریشی - زمانی - و نئوان هه ردوو پانیم بۆ بکات ، ئه وا من

زه مانه تی به هه شتی بۆ ده گم

تاوانه کانی زمان

پیغمبهری خوا ﷺ روژیکیان بهاوه له کانی فهرموو:
(أتدرون من المفلس؟ قالوا المفلسُ فينا من لا درهمٌ له
ولا متاعٌ، فقال: إنَّ المفلسَ من أمتي من يأتي يوم القيامةِ
بصلاةٍ وصيامٍ وزكاةٍ ، ويأتي وقد شتم هذا، وقذف هذا،
وأكل مال هذا، وسفك دم هذا، وضربَ هذا، فنيت
حسناته قبل أن يقضي ما عليه، أخذ من خطاياهم،
فطرحته عليه، ثم طُرِحَ في النار) رواه مسلم، واته: ئايا
دهزانن كهسى مايه پوچ و موفليس كئيه ؟ ئهوانيش
گوٲيان : كهسى مايه پوچ و موفليس لاي ئيمه كهسيكه
كه پارهو كه لويه لى نه بئ ، ئه ويش فهرمووى : موفليس
ومايه پوچ له ئوممه تي من كهسيكه له قيامه تدا به نوژوو
روژوو زه كاته وه ديٲ ، به لام جنئوى بهم داوه و ، بوختانى
داوئڻ پيسى بهم كردوووه و ، پارهى ئهوى خواردوووه و

تاوانه کانی زمان

خوینی ئهوی رشتوووه و ، لهوی داوه ، بهم هۆیانهوه
چاکه کانی بهم وئه و بهم هۆیانهوه چاکه کانی بهم و ئه و -
ئهوانه ی که حه قیان لایه تی - ده درئ تاوه ک کاتیک چاکه کانی
ته واو ده بن و پیش ئه وه ی حه قی خاوه ن حه قه کان ته واو
بی ، ئینجا له گوناحی خاوه ن حه قه کان وه رده گیرئ و
ده خرئته سه ری و دوایی به گوناحی ئه وانه وه فریده درئته
نیو ئاگره وه . جابر خوا لئی رازی بیت گپراویه ته وه
وده لئیت: پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رموو یه تی (اِنْ مِنْ
أَحْبَبِكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبِكُمْ مِنِّي مَجْلَسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنَكُمْ
أَخْلَاقًا ، وَإِنْ أَبْغَضَكُمْ إِلَيَّ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي يَوْمَ الْقِيَامَةِ
الْثَّرَاوَنَ ، وَالْمُتَشَدِّقُونَ ، وَالْمُتَفِيهِقُونَ ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ
مَا الْمُتَفِيهِقُونَ؟ قَالَ: الْمُتَكَبِّرُونَ) صحیح الجامع رقم 2197

تاوانه كانى زمان

واته: خوشه ويسترينتتان به لاي منه وه ونزكترينتتان له منه وه
له پرۆژى دوايى دا ئه وه يه كه پره وشتى له هه موان جوانتره
، وبوغزاوترين كهستان به لاي منه وه دوور ترين كهستان
له منه وه له پرۆژى دوايى دا ، زۆر بلّ و قسه زۆر كه ره كانن
، وئه وانهى كه خوڤيان به پروان بيژ و قسه زان ده زان ،
وموته فه يهه قون ، گوتيان: موته فه يهه قون كين ؟ فه رمووى
: خو به گه وره زانه كان

وه ئايهت وفه رمووده له باره ي فه رمان كردن به پاراستنى

زمان زۆر زۆره ، وه به نيسبهت ئه وه ي سه له فى سالح

چۆن زمانى خوڤيان ده پاراست ؟

تاوانه کانی زمان

سه له فی سآح چۆن زمانی خوڤان ده پاراست

عومه ری کوری خه تاب خوا لئی رازی بیټ پوژیکیان
چوو له لای ئه بو به کر و بینی زمانی خوڤی راده کیشی ،
عومه ر پئی گوت: له سه ر خوټ ، خودا لیت ببووریت ،
ئه بو به کر پئی گوت: (**إِنَّ هَذَا أُورْدِنِي الْمَوَارِدِ**) صحیح
الترغیب والترهیب وهو فی الموطأ. واته: ئا ئه مه توشی
چه ند به لایه کی کردووم . عبد الله کوری زه که ریا
ده لیت: (**عَالَجْتُ الصَّمْتِ عَشْرِينَ سَنَةً ، فَلَمْ أَقْدِرْ مِنْهُ**
عَلَى مَا أُرِيدُ) واته: بیست سال هه ولی خوڤ بیده نگ
کردنم دا ، ئه وه م نه توانی که ده م ویست

وه عبد الله كوبرى وه هب ده يگوت: (نذرتُ اُنِي كَلِمَا
اغبتُ اِنْسَانًا اَنْ اَصُومَ يَوْمًا ، فاجهدني، فنويتُ اُنِي كَلِمَا
اغبتُ اِنْسَانًا اَنْ اُتَصَّدَّقَ بِدِرْهَمٍ ، فمن حُبِّ الدِراهِمِ
تركتُ الغيبة) واته: نه زرم كردوو ههركات باسى
كه سيك بكه م پرۆژيک به پرۆژوو بم ، ئه وه عهزيه تي زۆر
دام ، ودواتر نيه تم هيئا ههركات باسى كه سيك بكه م
دره م يک بكه مه خير ، له بهر خو شه ويستي پاره وازم
له غه بيه ت هيئا، ئيمامي زه هه بي له سه ر ئه م قسه يه
ده لييت: (هكذا والله كان العلماء ، وهذا هو ثمرة العلم
النافع) سير اعلام النبلاء واته: ده ي سويند به خوا زانايان به م
. شيوه يه بوون ، و ئا ئه مه به رو بوومي زانستي به سووده

تاوانه کانی زمان

۴

ٹیبراہیمی تہیمی دەلیت: (أخبرني من صحب

الربيع بن خثيم عشرين عاماً ما سمع منه كلمة

تعاب). واته: هه والیان پڻ دام ئه وهی که بیست سال

هاوه لی ره بیعی کوری خوسه یمیان کردبوو به وهی

که قسه یه کی لیوه گوئی لی نه بووه که خراب بیّت

عبداللهی کوری مه سعود ده لیّت: (یا لسان: قل خیراً تغنم،

اسکت تسلّم من قبل أن تندم) السلسلة الصحيحة رقم 534.

واته: ئه ی زمان: قسه ی خیر بکه قازانج ده که یت، و بیده نگ

به سه لامهت ده بیت پیش ئه وهی توشی په شیمانی بیت

۵

تاوانه کانی زمان

ئه نجامی نه پارستنی زمان :

به چاوی کهم ته ماشاگردنی فه رمانی خودا و پییغه مبه ره که ی
ﷺ که فه رمان ده کهن به پاراستنی زمان له خراپه
وشهر ، وه که مته رخه م بوون به رانبه ر ئه و شته
حه رامکراوانه ی که له ریگه ی زمانه وه ئه نجام ده درین

که م بوونه وه ی باوهر به خودا ورپوژی دواپی له بهر
ئه م فه رمووده یه: **(من کان یؤمن بالله والیوم
الآخر ، فلیقل خیراً أو لیصمت)** متفق علیه
واته: ئه و که سه ی باوهری به خوا و بهرپوژی دواپی
هه یه با یان قسه ی چاک بکات و یا خود بی دهنگ بیت
له کاتی زه م گردنی خه لکدا به هوئی زمانه وه ئیمان که م ده کات

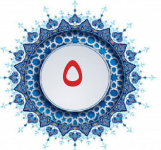

تاوانه کانی زمان

که مېوونه وهی هه ست کردن به چاودیږی خودا ، له کاتیکدا
هه ست به چاودیږی خه لک بکات قسه ی جوان وچاک
ده کات

که مېوونه وهی ئیمان به به هه شت وسزای نیو گور

دهر که وتنی هه ندی له نه خو شیه کانی دل وهک حه سوودی
وخو به گه ره زانین وړق وقینه

تاوانه کانی زمان

بهرو بوومی زمان چی یه؟

کاتیک پیغهمبهری خوا صلی الله علیه وسلم ئاموژگاری
موعاذ دهکات که ئاگای له زمانی بی و زمانی بگریت ،
موعادیش دهفرمووی : (يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَإِنَّا لَمُؤَاخِذُونَ بِمَا
نَتَكَلَّمُ بِهِ ؟ فَقَالَ : نَكَلْتِكَ أُمَّكَ يَا مُعَاذُ وَهَلْ يَكُفُّ النَّاسَ فِي
النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ أَوْ عَلَى مَنَاخِرِهِمْ إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ
(واته : ئه ی پیغهمبهری خوا بو ئایا لیپرسینه وه مان
لی دهگریت و سزا ده درین له سه ر ئه وه ی که ده یلین ؟
فرمووی : له بار دایکت بچیته وه ئه ی (مُعَاذُ) بو ئایا
خه لکی راده کیشین له سه ر پوومه تیان یان له سه ر لوتیان
ئیللا به هو ی دروینه ی تاوانه کانی زمانیا نه وه نه بییت

تاوانه کانی زمان

وه ئه مه هه ندى له به رو بوومى زمانه :

شيرک وهاوبه ش بپياردان بو خدا : شيرک وهاوبه ش
بپياردان چهند جوړيکه: شيركى گوره و بچووک وشاراوه
، وه له و شيرک و تاوانانه ي که له پيگه ي زمانه وه ئه نجام
ده درين: درو کردنه به ناوى خدا و پيغه مبه ره که يه وه صلى
الله عليه وسلم ، و فه توا دانه به بى عيلم ، و حوکم کردنه
به غه يري به رنامه ي خدا ، و داوا کردن له جگه له خدا ،
وپه نا بردنه بهر فالچى و جادووگه ران ، و سويند خواردن
به غه يري خدا ، و په نا بردن و داواى به هاناوه هاتن کردن
له غه يري خدا ، و نکوئى کردن له ناوئى که له ناوه کانى خدا
يا خود سيفه تىک له سيفه ته کانى خدا ، و جوين دان به خدا
و پيغه مبه ره که ي و قورئان و سوننه ت و فريشته و پيغه مبه ران
هه موو ئه م تاوانانه به زمان ده کرين و ئه نجام ده درين

تاوانه کانی زمان

ویه کیکی تر له بهرو بوومه کانی زمان: بیدعت کردنه

، له فهرمووده یه کدا هاتوووه: **(إِنَّ اللَّهَ حَبِيبُ التَّوْبَةِ**

عَنْ كُلِّ صَاحِبِ بَدْعَةٍ حَتَّى يَدْعَ بَدْعَتَهُ) ، واته: خودا

ته و بهی له که سی بیدعه چی گردۆته وه تاوه کو واز

له بیدعه که ی دئییت، وه هه ندی جار ئه و بیدعه یه له

عه قیده دایه یاخود سه لاوات دان و زیکر و پارانه وه دایه

سویند خواردن به درۆ و به ئه نقه ست:

ئه مه ش پی ده و تریت **الیمینُ** **الغموس**

شایه تی دان به ناحق

تاوانه کانی زمان

تۆمه تی داوین پیسی دانه پال که سانی داوین پاک و بوهتان
کردن بویان ، له وانه: تۆمهت دانه پال زانایانی فهرمووده ناس
بهوهی رقیان له پیشهوانی بووه ، و خه لک کافر کردن

درو کردن ، له وانه :

أ- بانگی کردنی مندال بهوهی شتیکی دهدهیتی له کاتی کدا
هیچ شتیکت لانی به بیدهیتی! ، عبداللهی کوری عامر
دهلیت: (**أتى رسول الله صلى الله عليه وسلم في بيتنا وأنا
صبي، قال: فذهبتُ أخرجُ لألعبَ، فقالت أمِّي: يا عبد الله
تعال أعطيك ، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم (ما
أردت أن تعطيه؟ قالت تمرّاً، فقال رسول الله أما أنك لو لم
تعطيه شيئاً كُتبتُ عليك كذبة)** الأحاديث الصحيحة رقم 748
واته: پیغهمبه ر **عَلَيْهِ** هات بو مالمان و من مندال بووم

تاوانه کانی زمان

ده لیت: چووم ده رچم ویاری بکه م ، دایکم گوتی: ئه ی
عبدالله وه ره با شتیکت بده می ، پیغه مبهری خوا صلی
الله عیه وسلم فهرمووی: (ده ته وی چو بده یت) ؟
گوتی: خورما ، پیغه مبهری خوا صلی الله علیه وسلم
فهرمووی: گهر نه تدایه تی ئه وا به درؤ له سهرت ده نووسرا

ب- وه یه کیکی تر له و شتانه ی که به درؤ ئه ژمار ده کریت
گیپرانه وه ی ههر قسه یه ک که گویت لی بووه و بیستووته ،
له بهر ئه م فهرمووده یه: **(کفی بالمرء ان یحدث بکل ما سمع**
) صحیح الجامع 4358 واته: ئه وه نده به سه مروؤف به درؤزن
ئه ژمار بکریت که گوئی له ههر شتیک بوو بیگیپریته وه
هه موو ئه و شتانه ی گویت لی ده بییت نابی
بوتری: چونکه راستی تیدایه و درؤشی تیدایه

تاوانه كانى زمان

ج- وه ههروهها يه كيكى تر له و شتانهى كه به درۆ

ئه ژمار ده كریت قسه كردن و گپرانه وهى نوكتهى درۆيه بۆ

ئه وهى خه لك بخه يته پى كه نين له بهر ئه م فهرمووده يه:

(وَيْلٌ لِلَّذِي يُحَدِّثُ فَيَكْذِبُ ، لِيُضْحِكَ بِه الْقَوْمَ ، وَيْلٌ لَهُ

، وَيْلٌ لَهُ) صحيح الجامع (٧٠١٣) ، واته: وهيل وتياچوون

(ياخود دۆليك له دۆله كانى دۆزهخ) بۆ ئه و كه سهى كه

قسه دهكات و درۆ دهكات بۆ ئه وهى خه لك بهينيه

پيكه نين، تياچوون (ياخود دۆليك له دۆله كانى دۆزهخ)

بۆ، تياچوون (ياخود دۆليك له دۆله كانى دۆزهخ) بۆ

تاوانه کانی زمان

وه ههروهها يه کيکي تر له و شتانه ي که بهرو بوومي زمانه:
(دوو زمانی وقسه هيټان و بردنه ، له بهر ئه م فهرمووده يه:
لا يدخل الجنة مَّام) متفق عليه . واته: که سي دوو زمان -
ئه وه ي قسه ديټيت وده بات - ناچټته بهه شته وه

وه ههروهها يه کيکي تر له و شتانه ي که بهرو بوومي زمانه:
غهيبت وزه م کردني خه لک ، له بهر ئه م فهرمووده يه:
(الغيبَةُ أَنْ تَذَكَرَ الرَّجُلَ بِمَا فِيهِ مِنْ خَلْفِهِ) صحيح الجامع
(4062) . واته: غهيبت باسکردني پياويکه له پاشمله
به وه ي که تييدا يه تي . وه له پريوايه تيکدا هاتووه: **(الغيبَةُ**
ذَكَرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ) صحيح الجامع (4063) واته: غهيبت
باسکردني براهه ته به شتيک که پيي ناخوشه

تاوانه کانی زمان

وه ههروهها يه کيکی تر له و شتانهی که بهرو بوومی زمانه:
گالته کرد و ناوناتۆره لێنانه

۹

ههروهها يه کيکی تر له و شتانهی که بهرو بوومی زمانه: شيعر
گوتن و بهتاييهت ئه وهی که شیرک و قسهی ناشيرين و زيده پڕۆبی
تيدايه به رانه بهر پيغه مبه ر ياخود پياوچاکان ، ياخود نکۆلی
کردنی زیندوو بوونه وهی تیدا بیته ، و یاخود باسکردنی ئافرهت
وهه لنانی تیدا بیته بۆ زینا کردن و داوین پیسی ، و یاخود
وه سف کردنی که سیک به شتییک که تیايدا نه بیته و یاخود هیرش
وجویندان بیته به که سانی تر ئه وهی که به (الهجا) مه شهوره

۱۰

ههروهها يه کيکی تر له و شتانهی که بهرو بوومی زمانه: گۆرانی
حه رام ئه وهی که ئاره زوو ده جو لئیت یاخود گالته پی کردنی تیدا

۱۱

بیته

تاوانه کانی زمان

ئەبو ھورەیرە خوا لێی پازی بێت گێراویەتیەووە و دەئیت:

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: **(لَأَنْ يَمْتَلِي جَوْفُ رَجُلٍ قِيحاً**

حَتَّى يُرِيَهُ) (يَغْلَبَهُ) ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمْتَلِيَ شِعْراً) متفقٌ عليه - صحيح

الجامع ٤٩٢٥ واته: گەر کەسێک سکی پر بکات لەچلک تاوێک

زالی دەبێتە بەسەری دا و بیزاری دەکات ئەوا باشترە بۆی لەوێ

پری بکات لەشیر ، بەلام بەنێسبەت شیعری دروست ئەوێ

کە مرۆف دوور ناخاتەووە لەقورئان و سوننە و بانگەواز کردن بۆ

لای خودا ، وزیکر کردن و ئامۆژگاری و حیکمەتی تێدایە ئەوا

دروستە ، لەبەر ئەم فەرموودەیه: **(إِنَّ مِنَ الشَّعْرِ حِكْمَةً) متفقٌ**

عليه - صحيح الجامع (2215). واته: هەندێ لەشیر حیکمەتە

وتەیهکی مەشهوری زانایان هەیه لەبارە ی شیعەرەووە کە دەئیت:

والشعرُ كلامٌ حسنُهُ حسنٌ وقبيحُهُ قبيحٌ واته: شیعەر کە لامێکە

جووانە کە ی جوان و چاکە و ناشیرینە کە شی ناشیرن و خراپە

تاوانه کانی زمان

وه ههروهها يه کيکي تر لهو شتانه ي که بهرو
بوومي زمانه: گالته کرد تيکي ناجائزه تهوه ي
که سهرده کيشيت بو دوو بهرهي وناخوشي

وه ههروهها يه کيکي تر لهو شتانه ي که بهرو بوومي
زمانه: جيدال وموناقه شه ودهمه دهمه کردن تهو
جوړهي که ده بيته هوکاري رق وکينه ودوو بهرهي

وه ههروهها يه کيکي تر لهو شتانه ي که بهرو بوومي زمانه:
جويندان وله عنهت کردنه له موسولمان، له بهر ته م فرموده يه:
(**سباب المسلم فسوق وقتاله كفر**) متفق عليه. واته: جوين
دان به موسولمان فاسقي يه وشهر کردن له گه لي کوفره

تاوانه‌کانی زمان

ئەبو دەردا خوا لێی رازی بێت گێراویەتیەو و دەهێت:

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: (**إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَعَنَ شَيْئاً**

صعدت اللعنة إلى السماء ، فتُغلق أبواب السماءِ دونها ، ثم

تهبط إلى الأرض ، فتُغلق أبوابها دونها ، ثم تأخذ يميناً وشمالاً

، فإذا لم تجد مساعاً ، رجعت إلى الذي لعن فإن كان لذلك

أهلاً ، وإلا رجعت إلى قائمها) صحيح الجامع (885). واتە: کاتی

کە بەندەیه‌ک لەعەنت لەشتیک دەکات لەعەنتە کە بەرز

دەبێتەو بو ئاسمان ، و دەرگای ئاسمانی بەروودا دادەخریت

، پاشان دادەبەزیتە سەر زەوی ، و دەرگای زەوی بەروودا

دادەخریت دواتر بەلای راست و چەپدا دەچیت ، خو ئەگەر

جێگایەکی دەس نەکەوێت گونجاو بێت بو ئه‌وا دەگەریتەو

بو ئەو کەسە کە لەعەنتی لێ کراوە ، ئەگەر شیواو بێت بو

گەرنا دەگەریتەو بو خواوەنە کە ی

تاوانه کانی زمان

وه ههروهها يه کيکي تر له و شتانه ي که بهرو بوومي زمانه:

دوعاي خراب کردنه له خو و مال و مندال ، جابر خوا لتي پازي

بيت گيپراويه تيه وه و ده لیت: پيځه مبهري خوا ﷺ فه رمووي:)

لا تدعو على أنفسكم ، ولا تدعو على أولادكم ، ولا تدعو على

خدمكم ، ولا تدعو على أموالكم ، لا توافقوا من الله ساعةً ،

يُسأل فيها عطاءً فيستجاب لكم) صحيح الجامع الصغير (7144).

واته: دوعا له خو تان مه کهن ، ودوعا له منداله کانتان مه کهن ،

ودوعا له خزمه تکاره کانتان مه کهن ، ودوعا له ماله کانتان مه کهن

، نه وه ک ريک که وي ت له گه ل نه و سه عاته دا که خودا دوعاي

تي دا گيرا ده کات و داواي شتيکي لي ده کريت و لامتان بداته وه

له و دوعايانه ي که له ني تو موسولماناندا باوه:) **له عنه تي**

خودات لي بيت ، خودا له ني تو بيات خودا فه وت کات ،

جوانه مه رگ بيت .. هتد

تاوانه کانی زمان

وه ههروهها يه کيکي تر له و شتانه ي که بهرو بوومي زمانه:
فلان کهس ئههلي بهههشته ، ياخود دۆزهخي يه ، ياخود
خودا لئي خوش ناييت ..هتد ، بيگومان ئهههش ههرامه
ورپگه پيدراو ني يه لهشهرع دا

وه ههروهها يه کيکي تر له و شتانه ي که بهرو بوومي زمانه:
تانه دانه لهنهسهب و خو هه لکيشانه بهههشيرهت و باو باپيران

وه ههروهها يه کيکي تر له و شتانه ي که بهرو بوومي
زمانه: وهسف ومهدح کردن پروو بهروو ، پيغهمبهري
خوا ﷺ فهرموويهتي: (**إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ فَاحْثُوا فِي
وَجْهِهِمُ التَّرَابَ**) رواه مسلم . واته: کاتي کهساني
مهدهح کهرتان بيني ئهوا خوئل بکهن بهسهه وچاوياندا

تاوانه کانی زمان

وه ههروهها یه کیکی تر له و شتانهی که بهرو بوومی زمانه:

زمان پیسی ودهم شپیه ، له بهر ئەم فهرموودهیه: (**لیس المؤمن**)

بالطعان ولا اللعان، ولا الفاحش ولا البذي) صحیح الجامع

(5257). واته: کهسی باوهردار تانه دهر نی یه ، وله عنته

کهر نی یه ، ودهم پیسی ودهم شپ وئه زیهت به خش نی یه

وه ههروهها یه کیکی تر له و شتانهی که بهرو بوومی زمانه:

داوای لی خو شبوون کردن بو هاوبهش بریاردهران ، خوای

پهروهردگار فهرموویهتی: (**ما كان للنبي والذين آمنوا أن**

يستغفروا للمشركين ، ولو كانوا اولي قربى من بعدما تبين لهم

أنهم أصحاب الجحيم) التوبة 113 واته: نابی پیغه مبهری خواو

- ﷺ - باوهرداران داوای لی خو شبوون بو موشریکان بکهن

ئه گهر خزمی نزیکیشیان بیت داوای ئه وهی که دلنیا بوون ئه مه

تاوانه كانى زمان

دۆزه خييه و كه به چاوى خۆت ئه بىنى له سه ر كوفرو
شريك ئه مرى، هاوه لان داواى ليخوشبوونيان بو خزمه مردووه
موشريكه كانيان ده كرد تا ئه م ئايه ته دابه زى، كه ئه م ئايه ته
دابه زى وازيان هينا ، وه كاتى ئيبراهيم - ﷺ - داواى
ليخوشبوونى بو باوكى كرد ئه مه له كاتى كدا بوو كه هيشتا
بوى ده رنه كه وتبوو كه باوكى دۆزه خييه ، به لام كاتيك كه بوى
دهر كه وت باوكى دوژمنى خوايه ئه و كاته به رائه تى لى كردو
خوى لى دوور خسته وه ، به راستى ئيبراهيم - ﷺ - زور ملكه چ
بوو بو فه رمانى خواى گه و ره ، وه زور به به زه يى بووه ، وه زور
دوعاى كردووه ، وه زور له سه رخوو ليخوشبوو لىبوورده بووه

تاوانه کانی زمان

موعاویہ خوا لپی رازی بیت گیراویہ تیه وه وده لیت: پیغهمبری
خوا ﷺ فہرموی: (**إِيَّاكُمْ وَالتَّمَادِحُ فَإِنَّهُ الذَّبْحُ**) صحیح الجامع
(2671). واتہ: ناگاداری مہدح کردن بن بہراستی ٹہوہ سہربرینہ

جویندان بہشہیتان وکہ لہ شیر وٹاژہ ل ، پیغهمبری
خوا ﷺ فہرمویہ تی: (**لا تَسُبُّوا الشَّيْطَانَ ، وَتَعُوذُوا**
بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ) صحیح الجامع (7195). واتہ: جوین
بہشہیتان مہدہن ، وپہنا بگرن بہخودا لہشہرہ کہی

وہہروہا پیغهمبری خوا ﷺ فہرمویہ تی: (**لا تَسُبُّوا**
الريحَ فَإِنَّهَا مِنْ رُوحِ اللَّهِ ، تَأْتِي بِالرَّحْمَةِ وَالْعَذَابِ ، وَلَكِنْ سَلُوا
اللَّهَ مِنْ خَيْرِهَا وَتَعُوذُوا بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا) صحیح الجامع (7193)

تاوانه کانی زمان

واته: جوین به با مه دهن ئهوا له ره حمه تی خودایه ، ره حمه ت
وسزا دینیت ، به لام داوا خیره که ی له خودا بکه ن و په نا بگرن
به خودا له شه ره که ی

وه هه روها پیغه مبهری خوا ﷺ فه رموویه تی: (لا تسبوا

الديك فإنه يوقظ للصلاة) أبو داود - صحيح الجامع (7191 واته:

جوین به که له شیر مه دهن چونکه خه لک هه لده ستینیت بۆ
نوژ

وه کاتی که ئا فره تیک به وشتریکی گوت: (اللهم ألعنهما ، قال

رسول الله (خذوا ما عليها ، ودعوها فإنها ملعونة) رواه مسلم

واته: خویه له عنه تی لی بکه ، پیغه مبهری خوا صلی الله علیه

وسلم فه رمووی: (ئه وه ی له سه ر پشتیه تی دایگرن ، ولیتی

(گه رین و به ره لای که ن ئهوا له عنه تی لی کراوه

تاوانه کانی زمان

وه ئه وهی که هه ر به غه بیه ت ئه ژمار ده کریت

قسه ی که سیکه که ده ئیت: (په نا ده گرم به خودا له بی
حه یایی) یا خود (په نا ده گرم به خودا له گومرایی)
کاتئ که باسی که سیکه له لادا ده کریت . له م حاله ته دا
کو کردنه وه یه له نیوان باسکردنی که سی باسکراوه به خراپه

قسه ی که سیک: ئه و بچووکه ، دروسته غه بیه تی بکریت ،
یا خود ئه و کورته بالایه یا خود ئه و دریزه یا خود ئه و قه له وه ..
هتدمه به سستی گالته کردن بیت و وه سف کردنی نه فسی خو یه

گوینه دان به باسکردنی که سی تاوانبار و فاسق و موخالیف
به ره های ته نها که سیک نه بیت که به ئاشکرا ئه وانه بکات

تاوانه کانی زمان

قسه ی که سیک: ئه وه هندیه یاخود ئه رده نی یه ، یاخود ده شته کی ، یاخود عه جه می ، یاخود نه چاره ، ئه مه گه ر مه بهستی به که م دانان وبه که م سهیر کردن بیّت

چاره سهری زمان چۆن ده کری و چۆن ده پاریزیّت

- ۱- ناسینی گه وره ی خودا وناو و سیفاته کانی که ده بیته هوی به گه وره زانینی سنوور و حه رامکراوه کانی خودا
- ۲- ناسینی خوشیه کانی به هه شهت و سزای دۆزه خ و سزای نیو گۆر
- ۳- بیرکردنه وه له مردن و کورتی هیوا و ئاوات
- ۴- خویندنه وه ی کتیب و گوئی گرتن له و وتار و ئامۆژگاریانه ی که باسی ترسناکی زمان ده که ن

تاوانه کانی زمان

5- زور نه نجام دانی چاکه و عیبادهت تاوه کو

چاکه کانی زیاد بیت وقورس تر بیت له خرابه کان

6- بی دهنگ بوون ، له بهر نه فهرمووده یه: (رحم

اللہ عبداً قال خيراً فغنم أو سکت عن سوءِ فسلم)

صحیح الجامع (3490 واته: په حمه تی خودا له و بهنده یه

بیت که قسه یه کی چاک ده کات وقازانج ده کات یا خود

له قسه ی خراب بی دهنگ ده بیت وسه لامهت ده بیت

وهه روه ها له بهر نه فهرمووده یه: (من کان یؤمنُ

بالله والیومِ الآخر ، فلیقل خیراً أو لیصمت) متفق علیه

، واته: نه و کهسه ی باوه پری به خوا و بهر وژی دوایی

هه یه، با یان قسه ی چاک بکات و یا خود بی دهنگ بیت

تاوانه کانی زمان

۷- هاوه لّی کردنی که سانی چاک و به ته قوا ، ئه مه

یه کیک له باشترین پریگاکانی خو پاراستن له خراپه ی زمان

۸- ره تاندنی شهیتان به په نا بهر خودا لّی

وخویندنی قورئان به تاییه ت سوره ته کانی

(الإخلاص ، والناس ، والفلق) وسوره تی البقره

۹- خو سه رقآل کردن به تاعه ت و عیباده ته وه وه ک فیر

بوونی زانست ونویژ و پروژوو و زیکر و قورئان خویندن

۱۰- هه و لّدان بو پاک کردنه وه ی دّ و ده روون و چاره سه ر

کردنی نه خو شیه کانی دّ و مو حاسه به کردنی نه فس

وهه نديک له بهر وبوومه کانی پاراستنی زمان بریتین

۱- دهست خستنی په زامه ندی خودا وبه هه شت

۲- ئه و که سه ی که زمانی ده پاریزیټ یه کیکه له و که سانه ی که باشترین موسولمانانه وخوشه ویسترن که سه به لای خوداوه ونزیکترین که سه لیوه ی له پوژی دواپی دا

۳- ده بیته هوکاری پرگار بوون له سزای خودا، له بهر ئه م فه رمووده یه: (من صمت نجا) أحمد والترمذی - صحیح الجامع (6243)، واته: ئه و که سه ی که بیده نگ بیت پرگاری ده بیت

۴- په یوه ندی که چاکی ده بیت له گه ل خه لکدا

۵- دهروونی ئارام ده بیت ودوور ده بیت له کیشه وغهم

وخه فه ت

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين

نوسینی : الشیخ: إبراهيم بن عبد الله المزروعی

وه‌رگی‌رانی : ستافی وه‌لامه‌کان